

PETRSKÉ LISTY

ZPRÁVY Z PETRSKÉ ČTVRTI

ČERVEN 2016 / V. ČÍSLO

ZDARMA

Obchodní škola Wertheimer

PAVEL NOVOTNÝ / Foto: Archiv autora

Handelschule Wertheimer, Prag-Poříčí 6.

Pohlednice, na které je dům Na poříčí č. 6, č. p. 1038, vznikla použitím fotografie pořízené mezi roky 1900 – 1905. Na tomto snímku zaujme především tehdejší citlivé řešení parteru domu s obchody. Zleva obchodník Otto Lion nabízel osvětlovací tělesa „... žárová tělesa vyzkoušená od fyzikálně-technického říšského ústavu v Charlottenburku – světelná síla 117 svíček po 200 hodin, 100 svíček po 2 500 hodin, 92 svíček...“. V sousedství měl kožešnický obchod Josef Hruška. Ten pak v roce 1910 převzal kožešník Zdeněk Bělohávek. Další obchod provozoval Alfred Bergmann, který prodával obuv, následovaný velkoobchodem kávou Maxe Friedmanna. Vedle vchodu do domu sídlilo ještě řemenářství Františka Stodoly. Nápis na obchodě zcela vpravo je bohužel nečitelný. Přes celé první patro a podél dnes již neexistujících balkonů, je reklama obchodní školy „Wertheimer“, která v domě měla sídlo.

Tuto soukromou obchodní školu vlastnil Wilhelm (Vilém) Wertheimer (1853 – 1930), který se podílel i na výuce účetnictví. Dvouletá škola odborně vzdělala několik generací podnikatelů a úředníků. Část školy Wertheimer působila i v domě Na poříčí 25 (dnes č. 27 č. p. 1066). Po smrti zakladatele a majitele v roce 1930 pak škola přesídlila do Soukenické ulice 23. Pod původním názvem, ale s novým majitelem Hugo Dubským, zde působila ještě v roce 1943. Druhorozený syn Wilhelma Wertheimera a jeho manželky Rosy (rozené Zwicker) – Max Wertheimer (1880 – 1943) se stal profesorem filosofie na universitě J. W. Goetheho ve Frankfurtu nad Mohanem. Po odchodu do USA v roce 1933, působil v „New School of Social Research“ v New Yorku. Stal se celosvětově uznávaným odborníkem v oboru psychologie a formuloval základy tzv. tvarové psychologie (Gestaltpsychologie). ■

Slovo úvodem

Vážení čtenáři,
jsem ráda, že se Spolku přátel Petrské čtvrti rok od roku daří více vstoupit do povědomí nejen vás čtenářů Petrských listů, ale i aktivních účastníků našich spolkových akcí. Zejména červnové „Malování v Lannovce“ se setkala s velkým ohlasem, který nejen pohladí na duši, ale dodá i energii do pořádání dalších podobných akcí. Budete-li mít cestu 1. září nejen do školy, ale i přes spodní část Václavského náměstí, zastavte se na chvíličku u stánku našeho spolku v rámci „Spolkového jarmarku“. Srdečně vás také zvují na třetí ročník „Svatopetrského kování“, které se letos uskuteční 17. září opět v okolí kostela sv. Petra. Rádi se s vámi na obou akcích osobně setkáme a sousedsky poklábojíme nejen o činnosti našeho

spolku, ale třeba i o tom, zda máte chuť se do pořádání či financování takových sousedských aktivit osobně zapojit.

Závěrem tohoto úvodníku vám všem přeji krásné léto, i když předpověď počasí je pro letošní prázdniny ještě horoucnější, než byla pro ty loňské. Nechtějte tedy přejít ve zdraví!

LINDA KLEČKOVÁ, předsedkyně spolku

Nálezy a ztráty Dany Hábové

BLANKA KOVAŘIKOVÁ / www.bkovarikova.cz / Foto: Martin Polák

Jedna z našich nejznámějších tlumočnic a překladatelek Dana Hábová se v Petrské čtvrti v roce 1951 narodila a žije zde dodnes, což je v dnešní nestálé době zjev docela mimořádný.

Žijete sice stále ve stejné lokalitě, ale několikrát jste prý změnila adresu.

„Narodila jsem se na Štvanici a pak mě rodiče odnesli do Samcovy ulice číslo 5. Tam jsem z oken hleděla na Špačkův dům a přilehlé stáje. Mám z toho jen mlhavou vzpomínku – už si nejsem jistá, jestli tam ještě byli ti poštovní koníci, nebo jsem je viděla jen ve své bujné fantazii. Než jsem šla do první třídy, přestěhovali jsme se do Klimenty 8 a odtamtud jsem cupitala do roz-

tomilé školičky v Lodecké, kde byly dvě třídy. Takže jedna rána pro mě byla, když zbourali Špačkův dům, proti čemuž jsem protestovala příspěvkem do Lidových novin podobně jako Vladimír Just a oba jsme pak byli napadeni, jací jsme zpátečníci, že nechceme novou krásnou budovu Praha City Center. Pak mi zbourali i školičku, což mnou také otřásl. Ten pavilonek měl navíc nad vchodem kohoutka, a považte – já se jmenovala Kohoutová!“

Pokračování na straně 2

Nálezy a ztráty Dany Hábové

Dokončení ze strany 1

Jaké bylo dětství v Petřské čtvrti padesátých a šedesátých let?

„Když už jsem začala o těch ztrátách, musím přidat zbořený Zimní stadion na Štvanici, kam jsem chodila bruslit. Hlavně tam ale bruslila pozdější slavná krasobruslařka Hana Mašková, na kterou mám takovou milou vzpomínku. Jeden čas jsme spolu chodily odpoledne na němčinu a ji to moc ne bavilo, a tak si četla pod lavicí nějakou pohádku. Já měla vždycky ráda stromy a zvířata, a tak jsem třeba pozorovala v Klimentské starý platan, jak se proměňoval v různých ročních obdobích – a vidíte, o ten teď mám také obavy, když se u něj má stavět.“

V Klimentské jste to měla blízko do Filmového klubu, což se mi ve vašem případě, kdy jste se často věnovala překladům filmových dialogů, zdá symbolické.

„Dnes by málokdo věřil, že se před klubem tvořily dlouhé fronty a po promítání lidé často zůstali

venku a třeba si v hloučcích u klan-dru ještě povídali. Také FAMU tam měla své projekce filmů, které nešly do distribuce, a já se na ně ještě jako studentka občas pokoušela proniknout mezi famáky. Byla tam ale přísná paní uvaděčka, která kontrolovala indexy a párkrát mě chytla. Jaká pak byla moje satisfakce, když jsem tam později přišla tlumočit nějaký film!“

Myslíte, že je Petřská čtvrt něčím specifická?

„Je taková intimní. Líbí se mi, že některé obchody jsou tu dlouho, že znám lidi, kteří v nich prodávají... Je tu docela živo a zároveň klid a také ještě trochu přírody. Nedávno mě soused fotograf Martin Polák upozornil, že naši ulici lítají netopýři. Domnívám se, že žijí v budově bývalé polikliniky. Vybavila jsem si přitom, že jako malá jsem viděla netopýry, kteří lítali z Petřské věže. Přála bych si tady žít i nadále; jsem na tuhle lokalitu tak zvyklá, že mi kolikrát dělá problém dojet třeba jen na Vinohrady nebo na Žižkov.“ ■

TIP
na
dárek

Herecké balady & romance

Blanka Kovaříková

Herecké balady & romance

NAKLADATELSTVÍ BRÁNA

Obyvatelka Petřské čtvrti Blanka Kovaříková se dočkala „sebraných spisů“. V Nakladatelství Brána jí právě vyšly **Herecké balady & romance**, které obsahují její první dvě knihy Herecké romance a Herecké balady. Autorka je aktualizovala a doplnila mnoha novými fotografiemi ze soukromí legendárních českých herců, o nichž ve svých textech vypráví. Najdete tu také řadu autentických rozhovorů, například s Milošem Kopeckým, Janou Brejchovou, Svatoplukem Benešem nebo Janou Preissovou.

co
kdy
kde

POZVÁNKA NA AKCI

Srdečně vás zveme na
oslavu našeho patrona
sv. Petra,

co
kdy
kde

která se uskuteční

ve středu 29. 6. 2016 od 17 hodin
u Petřské zvonice

Připraveno je pro vás sousedské setkání za doprovodu studentů Mezinárodní konzervatoře Praha a dobroty upečené členkami spolku.

Neznámá toleranční modlitebna na Truhlářské ulici

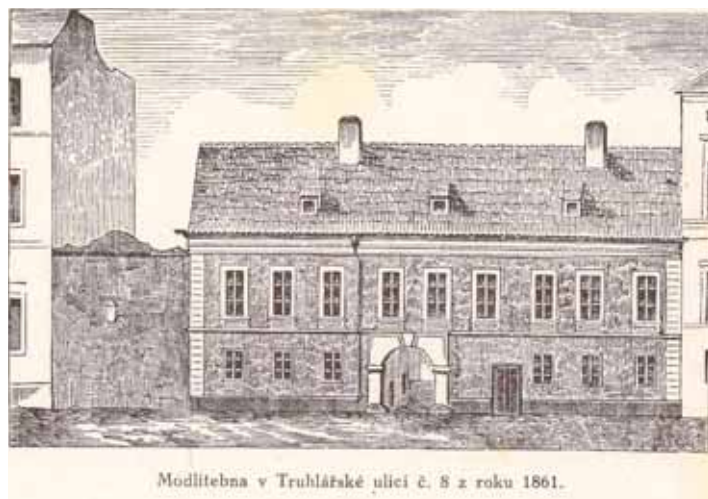
MARTA PROCHÁZKOVÁ / Foto: Archiv autorky

Vyhlášení Tolerančního patentu umožnilo evangelikům se svobodně scházet, stavět si své fary, školy a modlitebny. Ty podle regulí patentu nesměly mít věž, zvony ani hodiny a neměly se vzhledem nikterak podobat kostelu. Jako první v Praze vznikla roku 1782 německá vojenská církev augšpurského vyznání (AV). Scházela se na Malé Straně v Morziniově paláci generála Wurmsera, který byl jejím patronem. V témže roce byl v Praze ustanoven i český sbor AV z devíti pražských evangelických rodin, ostatní byli z okolí. Ještě před Vánoci do Prahy dojel z Uher třicetiletý kazatel Matěj Markovic a dočasně byl ubytován v hostinci Virchově „U černé růže“.

Roku 1784 evangelíci koupili dvoupodlažní dům č. 8 v Truhlářské ulici na Novém Městě,

kazatelna, po straně varhany (uvádí se plat pro varhaníka a měchošlapa), zmiňovaná je i dřevěná křtitelnice, 4 tabulky na čísla písní a roku 1789 české verše z Písma. Z ostatních místností vznikly byty duchovního, kostelníka, případně i kantora, farní zahrádka byla osázena jabloněmi, broskvoněmi, švestkami a vinnou révou.

Od roku 1785 užíval modlitebnu též německý sbor. Markovic kázal česky, německy, pečoval duchovně o vojsko a navštěvoval garnisonní nemocnici. Ve starém kočáře či na saních objížděl potřebné. Byl vzdělaný a jemný, oblíben Čechy i Němci podporoval myšlenku spojení obou sborů. Večeři Páně vysluhoval dvěma způsoby: luteráni přijímali v kleče kalich a hostii do úst, reformovaní ve stoje kalich a chleba do rukou. Přes rostoucí počet věřících pastor

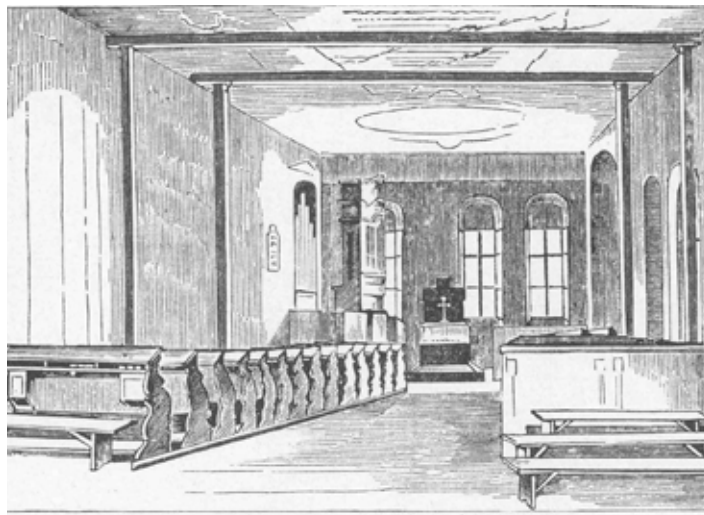

Modlitebna v Truhlářské ulici č. 8 z roku 1861.

nazývaný: „Na skále“, „Na pís-kách“ nebo „dům Ratzenbeckský“. Objekt vznikl sloučením dvou gotických domů, barokně byl přestavěn v roce 1723. Při klasicistní přestavbě po roku 1784 byl taneční sál v patře přeměněn na modlitebnu pro 300 osob. Mezi okny za stolem Páně byla umístěna nízká

s rodinou v Praze živořil. Umřel roku 1793 na souchotiny.

V roce 1790 si Němci koupili kostela sv. Michala v Jirchářích, modlitebna v Truhlářské sloužila dále Čechům. Při opravě fasády roku 1820, jak čteme ve sborové kronice, evangelíci, mající k tomu od magistrátu povolení, zabíli obraz svatých na fasádě,

Vnitřek modlitebny v Truhlářské ulici č. 8 z roku 1861.

na což si stěžoval katolický farář od sv. Petra. V roce 1846 se osamostatnil český sbor helvetského vyznání (HV). Zapálený vikář Bedřich Vilém Košut konal v revolučním roce 1848 v modlitebně na Truhlářské shromáždění k uctění památky padlých studentů, kteří „...pro právo a svobodu své životy obětovali...“. Přes značné následné problémy s policií se podařilo získat roku 1850 pro HV kostel sv. Klimenta.

Na Truhlářské se množily stížnosti, že modlitebna je stísněná, roku 1859 zde musel být podepřen strop. Po zrovnoprávnění evangeliků Protestantským patentem se konečně podařilo sboru AV získat roku 1863 kostel U Salvátora, renesanční stavbu saských luteránů z let 1611–14. Od tohoto roku měly již všechny na Truhlářské začínající pražské sbory své kostely. Již nepotřebný prostor v Truhlářské byl pronajat opět na taneční sál, který, dle plánu nalezeného Ing. Žofii Vobrovou v archivu salvátorského sboru, byl již v roce 1879 rozdělen na byty. Roku 1905 byl dům prodán, ze získaných peněz byl opraven salvátorský kostel.

V únoru 2014 jsme s Ing. Markem Fajmanem překvapeni zjistili, že dům dosud stojí. Neopravený, neužívaný, při porovnání s rytinou z roku 1861 téměř nezměněný. Sklepy a interiéry v přízemí jsou klenuté, v patře jsme identifikovali příčkami rozdělený velký sál s třemi okny do ulice, sahající až k pavlači. Na zdech nelze vyloučit nálezy česky psaných biblických veršů či dekorativní výmalby doložené kresbou z roku 1861.

Tento nálezy je výzvou. Tomuto domu a lidem, kteří mladí zemřeli na evangelickém díle, něco dlužíme. Přinejmenším pamětní desku o historii domu. Naskýtá se však daleko lákavější myšlenka: Nevyužitý objekt v centru Prahy, kde 78 let konali čeští či němečtí evangelíci různých vyznání služby Boží, si přímo říká o zřízení evangelického muzea, které v naší republice na rozdíl od okolních států citelně chybí – o dům raději na skále než na pís-kách.

Literatura: *Ferdinand Hrejsa, Dějiny české evangelické církve v Praze a ve středních Čechách v posledních 250 letech, Praha 1927.* ■

Zlatý kuchař z Petrské čtvrti

BLANKA KOVAŘÍKOVÁ / www.bkovarikova.cz / Foto: Blanka Kovaříková

Nejvyšší ocenění v anketě Zlatý kuchař 2015 získal Jan Punčochář, šéfkuchař Grand Cru Restaurantu, který sídlí v Lodecké ulici. Stříbrnou příčku obsadil Oldřich Sahajdák z La Degustation Bohême Bourgeoise a bronzový je Roman Paulus z Alcronu Praha.

Gastronomičtí odborníci vás vybrali jako nejzajímavějšího českého kuchaře za loňský rok. Tušíte, proč?

„Vím, že se v anketě oceňuje kreativita, hledání nových cest a řemeslná zručnost. Možná přihlédl i k tomu, že v Grand Cru děláme odlehčenou kuchyni...“

Působíte tu teprve rok a půl, ale máte už za sebou zajímavou minulost včetně zahraničí.

„Když jsem získal výuční list v oboru kuchař a udělal si maturu v cestovním ruchu, stejně jsem měl pocit, že toho moc neu-

mím. Odjel jsem proto na zkušenou a pracoval ve Švýcarsku v restauraci Münchenbuchsee na předměstí Bernu, kde bylo hned několik typů kuchyně pod jednou střechou. Nejvíce mě oslovily francouzsky laděné pokrmy. Absolvoval jsem také stáže v michelinských restauracích a po návratu jsem působil jedenáct let jako šéfkuchař v Le Terroir ve Vejvodově ulici.“

Tam už za vámi hosté chodili cíleně. Jak se na první pohled nebo spíš první ochutnání pozná jídlo od Jana Punčocháře?

„Základem jsou kvalitní suroviny, k nimž máme úctu, a to by se na pokrmu mělo poznat. Odebíráme je od svého houbaře, bylinkáře, máme chlapy, kteří pěstují mrkev a na zimu ji ukládají do písku, takže si uchová výbornou chuť, maso a ryby kupujeme z ciziny, protože hodně lidí do Grand Cru chodí na mořské ryby... Každý měsíc

Jan Punčochář před vstupem do Grand Cru Restaurantu

Příprava dortu ze sardinek s avokádem

měníme kompletně jídelní lístek a zákazníkům se snažíme dávat stále něco nového.“

Ochutnala jsem váš vynikající dort ze sardinek. Můžete prozradit, co všechno obsahoval?

„Pečeme ho z tenkých plátek filo těsta, které prokládáme medem, máslem a solí. Na upečené plátky se pokládají syrové žampiony, avokádo, kyselá zelená jablka, sardinky, které si sami nakládáme do soli a do kvalitního olivového oleje, přidá se citrusová kůra, trochu citronové šťávy a navrch sušené hřibky.“

Na závěr klasická otázka: vaříte rád i doma?

„Budete se divit, ale vařím i doma, i když nejvíce mi chutná od mé manželky. A pokud mi zbyde čas, chodím také po jiných restauracích, protože mě zajímá, jak si vede konkurence.“

Krása starých fotografií a pohlednic

Pro seriál **Historická fotografie** s tématy Petrské čtvrti a okolí hledáme majitele ochotné podělit se o tyto nevšední svědky zašlé krásy naší čtvrti a přilehlých ulic. V dalších číslech Petrských listů bychom je rádi uveřejňovali spolu s popisem či příběhem, který se k nim váže. V případě, že byste tak rádi učinili, obračejte se prosím na e-mailovou adresu spolku spolek@petrskactvrt.cz.

PETRSKÉ LISTY • Informační a propagační materiál Spolku přátel Petrské čtvrti • Vychází jako občasník • Místo vydání: Praha 1 5. číslo, vychází dne 24. 6. 2016 • Evidenční číslo periodického tisku přidělené Ministerstvem kultury – MK ČR E 21723 • Vydává Spolek přátel Petrské čtvrti, Biskupský dvůr 1/1154, 110 00 Praha 1, IČO: 22762353

Kontakt: spolek@petrskactvrt.cz, www.petrskactvrt.cz
Poděkování patří jednotlivým členům spolku za jejich články a příspěvky • V Petrských listech byly použity fotografie ve vlastnictví členů spolku, pokud není uvedeno jinak • Činnost Spolku přátel Petrské čtvrti je v roce 2016 podporována grantem MČ Praha 1.

